

ON THIS DAY I COMPLETE MY
THIRTY-SIXTH YEAR

(Last lines of Byron)

Missolonghi, Jan. 22, 1824.

'Tis time this heart should be unmoved,
Since others it hath ceased to move:
Yet, though I cannot be beloved,
Still let me love!
My days are in the yellow leaf;
The flowers and fruits of love are gone;
The worm, the canker, and the grief
Are mine alone!
The fire that on my bosom preys
Is lone as some volcanic isle;
No torch is kindled at its blaze —
A funeral pile.
The hope, the fear, the jealous care,
The exalted portion of the pain
And power of love, I cannot share,
But wear the chain.
But 't is not *thus*—and 't is not *here*—
Such thoughts should shake my soul, nor
Where glory decks the hero's bier, *now*.
Or binds his brow.
The sword, the banner, and the field,
Glory and Greece, around me see!
The Spartan, borne upon his shield,
Was not more free.
Awake! (not Greece—she is awake!)
Awake, my spirit! Think through *whom*
Thy life-blood tracks its parent lake,
And then strike home!
Tread those reviving passions down,
Unworthy manhood! — unto thee
Indifferent should the smile or frown
Of beauty be.
If thou regret'st thy youth, *why live*?
The land of honourable death
Is here: — up to the field, and give
Away thy breath!
Seek out — less often sought than found —
A soldier's grave, for thee the best;
Then look around, and choose thy ground,
And take thy rest.

(«Լորդս Պայրընի Քերոսաժք» ապ. Վենետ. 1870). Թարգմ. Հ. Ղեկուզ ԱՆՆԵԱՆ

ԱՅՍՈՐ ԼԻՆԻՄ ԱՄՍՅ ԵՐԵՍՆԻՑ
ԵՒ ՎԵՑԻՑ

(Յեռիճ Տոգ Պայրընի)

Ի Միսսոլունգի, Ի յունուար, 24.

Ժամ է սրբոյն առնուլ արդ զուլ եւ դադար,
Ջի շարժել զայլս այսուհետեւ ոչ զօրէ.
Եւ թէպէտ չիք որ յիս հայի սիրաբար —
Այլ սիրել՝ մշտ ինձ քաղցր է:
Եկեալ հասին սաղարթք կենաց ազազուն
Ի թօթափել մըրգոց սիրոյն եւ ծաղկան.
Որդն եւ երբ արդ եւ ցաւալից անձկութիւն.
Սոքա եւեթ ինձ մընան:
Հըրոյն ճարակ որ Ի ծոցիս ճապատի՝
Սա զբոցացայտ բերէ կըզեացն էրեւոյթ.
Զըվառի ճրագ Ի խորուկէ յայնմ անտի.
Դամբանապան փայտակոյտ:
Ոչ եւս երկիւղ եւ յոյս եւ հոգք նախանձու,
Ոչ եւս վըշտաց հաճոյախառնը բաժին,
Եւ ոչ սիրոյ ոյժ ինձ իցնէ բաղկացու,
Այլ կրեմ ըզբեռն նոցին,
Բայց չէ տեղիս այս, չէ տեղիս այս եւ հաղ
Խոռվիլ զոգի մըտածութեամբք այսգունակ,
Միշդդեռ կնքէ փառք զիցազանցն ըզդազաղ
Կամ ըզճակատ լուսապսակ:
Ահա սուտերք եւ դրօշք եւ դաշտ մարտավար,
Ու ակրիկառոյց շուրջ ըզմեծք պիշ ելլազար.
ԸՍպարտացի յիւրն կըրեալ Ի յասպար՝
Զէր ազատիկ քան զսոսա: {դու. —
Զարթի՛ր. — չասեմ քեզ, ճունաստան, զարթեար
Զարթի՛ր հոգիդ իմ. օհ, հայեանց տես, ընդ ո՞ր
Արիւն սըրտիս Ի լիճն իւր մայր հեղուցու.
Եւ ապա հար, հար Ի խոր:
Ըզքէն մըըրկեալ կըրից առնեմ ոտընհար.
Արեւթիւն անփառունակ առ որով
Վարկաբարազիք են եւ խոտանք հաւասար՝
Եւ գեղ ժըմտեալ եւ զըրոյթ:
Թէ 'նդ մանկութիւն քո զընդայցես՝ ըզմէ՞ կեանս.
Ահաւաղիկ քեզ այս երկիր մահու վսեմ.
Օհ անդր, արի, նահատակեաց Ի դաշտս յայս
Ու արձակես զունչդ յազատ ճեմ:
Խնդրես դու քեզ, — քան ըզխնդիր դիրազիւտ, —
Ըզգեիքման մարտիկ. այդ մեզ քաշ յարմար.
Ապա շուրջ աչս անեալ՝ ընտրեալ զգուք մահուդ,
Եւ է՛ջ հանգի՛ր անդ յամայր: